

NGOẠI NGỮ VỚI BAN NGỮ

VỀ MỘT SỐ NGUYÊN TẮC DẠY TIẾNG NGA CHUYÊN NGÀNH QUÂN SỰ TRONG THỜI HIỆN ĐẠI

VŨ VĂN DINH* - NGUYỄN ĐÌNH LUẬN** - ĐẶNG NGỌC ĐỨC***

TÓM TẮT: Trong giáo học pháp tiếng Nga, nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự có thể được coi là nguyên tắc giáo học pháp chuyên biệt. Những nguyên tắc chuyên biệt này đảm bảo cho quá trình dạy-học tiếng Nga thuộc chuyên ngành quân sự luôn tuân thủ mục tiêu, nội dung của chương trình đào tạo cũng như yêu cầu, quy định của ngành đề ra.

Bài báo này phân tích sâu hơn những khái niệm liên quan tới vấn đề nêu trên như: nguyên tắc dạy-học, nguyên tắc giáo học pháp chung, nguyên tắc giáo học pháp riêng, nguyên tắc giáo học pháp chuyên biệt; đồng thời phân tích đặc điểm môn học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, khái niệm nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong điều kiện hiện tại của Việt Nam. Trên cơ sở đó, bài viết làm sáng tỏ các vấn đề về lý luận và thực tiễn nhằm đưa ra một số nguyên tắc chuyên biệt để dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong thời hiện đại, góp phần nâng cao hiệu quả dạy tiếng Nga chuyên ngành nói chung và chuyên ngành quân sự nói riêng.

TỪ KHOA: nguyên tắc; giáo học pháp; dạy-học; tiếng Nga; chuyên ngành quân sự.

NHẬN BÀI: 23/04/2025.

BIÊN TẬP-CHỈNH SỬA-DUYỆT ĐĂNG: 09/08/2025

1. Mở đầu

Từ những năm 1970, ngôn ngữ chuyên ngành trong dạy và học ngoại ngữ ngày càng được quan tâm và chú ý nhiều hơn. Việc giảng dạy ngoại ngữ chuyên ngành (trong đó có tiếng Nga) trước hết cần phải đáp ứng được nhu cầu giao tiếp chuyên ngành của người học và cung cấp được các học liệu của lĩnh vực cụ thể đó bằng ngoại ngữ được học. Theo Benchukova (2012, tr.102), khi dạy-học tiếng Nga chuyên ngành, điều quan trọng là phải hình thành được ở người học khả năng giao tiếp tiếng Nga chuyên ngành dưới dạng nói và viết để giao tiếp nghiệp vụ và nghiên cứu sâu hơn kinh nghiệm nước ngoài trong lĩnh vực chuyên ngành. Angelina (2020) cho rằng, việc dạy tiếng Nga như một ngoại ngữ theo định hướng chuyên ngành nhằm mục đích hình thành cho người học năng lực giao tiếp nghề nghiệp, bao gồm cả việc nắm vững ngôn ngữ của một chuyên ngành xác định (Angelina, 2020, tr.373).

Trong lĩnh vực quân sự, giới ngoại ngữ là yêu cầu quan trọng trong công tác đối ngoại quốc phòng góp phần giải quyết các vấn đề nảy sinh bằng biện pháp hoà bình. Biết ngoại ngữ cũng là yêu cầu bắt buộc đối với quân nhân trong công tác quản lý, khai thác, sử dụng vũ khí, khí tài, trang thiết bị hiện đại có xuất xứ nước ngoài - là tài sản vô cùng to lớn và quý giá mà Đảng, Nhà nước và nhân dân giao cho Quân đội. Đặc biệt phần lớn vũ khí, khí tài, trang thiết bị hiện đại của Quân đội như máy bay chiến đấu, tên lửa phòng không, tàu chiến, xe tăng... có xuất xứ từ Liên Xô và Nga. Do đó trong hệ thống nhà trường Quân đội, tiếng Nga là một trong những ngoại ngữ bắt buộc và là môn thi tốt nghiệp đối với học viên chuyên ngành liên quan. Chính vì thế, ngày 09/11/2016, Bộ Quốc phòng đã ban hành Chỉ thị 89/CT-BQP “Về một số nhiệm vụ cấp bách nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống nhà trường Quân đội”, nhằm tăng cường chỉ đạo nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ trong các nhà trường Quân đội.

Theo quan sát của chúng tôi, thực trạng dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong hệ thống nhà trường Quân đội Việt Nam hiện nay còn ít nhiều mang tính riêng lẻ, chưa đồng bộ, chưa có cơ sở phương pháp luận phù hợp và thống nhất dẫn đến chất lượng dạy-học tiếng Nga chuyên ngành chưa cao. Cùng với đó, hiện chưa thấy có những chương trình đào tạo nào về dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự dành riêng cho đội ngũ giảng viên, mà chủ yếu là do họ tự nghiên cứu, học tập, trau dồi kiến thức và kinh nghiệm với nhau trong quá trình công tác.

*Học viện Phòng không - Không quân; Email: vudinh6983@gmail.com

**PGS.TSKH; Trường Đại học Hà Nội

***TS; Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Quốc gia Hà Nội

Từ những điều nói trên, có thể nhận thấy rằng, muốn nâng cao chất lượng dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự nhất thiết phải xây dựng một hệ thống nguyên tắc chuyên biệt và việc tuân thủ chúng như là yêu cầu bắt buộc về phương pháp dạy-học tiếng Nga trong chuyên ngành quân sự để đạt mục đích, yêu cầu của chương trình đề ra là rất cấp thiết. Bởi vì “*các nguyên tắc dạy-học là những luận điểm khởi đầu, nó quy định các yêu cầu đối với toàn bộ quá trình giáo dục và các thành phần của nó (bao gồm mục tiêu, nhiệm vụ, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức, quá trình dạy-học)*” (Schukin, 2003, tr.151). Hơn nữa, những nguyên tắc dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong thời hiện đại, về phương diện lí luận, đến nay cần được tiếp tục bổ sung và hoàn thiện theo hoàn cảnh và yêu cầu thực tiễn của từng cơ sở đào tạo. Việc xây dựng những nguyên tắc đó có thể bù đắp sự thiếu hụt tài liệu giáo học pháp chuyên biệt cần thiết để nâng cao hiệu quả của quá trình dạy-học.

2. Mục tiêu

Trên cơ sở nghiên cứu các vấn đề lí luận liên quan, bài báo sẽ phân tích làm rõ những nội dung yêu cầu mới về chương trình dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong hệ thống nhà trường Quân đội cũng như các điều kiện dạy-học cụ thể nhằm đưa ra những nguyên tắc giáo học pháp chuyên biệt trong dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự với mục tiêu nâng cao chất lượng dạy-học.

3. Phương pháp nghiên cứu

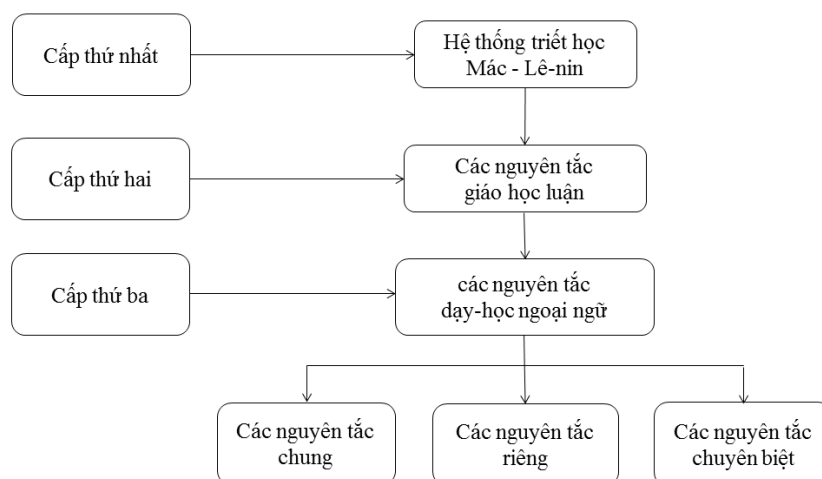
Để đạt được mục tiêu nêu trên, chúng tôi tiến hành nghiên cứu những tài liệu căn bản về giáo học pháp ngoại ngữ và các tài liệu khác liên quan đến chủ đề bài báo; phân tích các tài liệu lí luận và kinh nghiệm dạy-học đã có; quan sát, đúc rút kinh nghiệm, tổng kết thực tiễn dạy-học tiếng Nga chuyên ngành tại đơn vị đào tạo; thống kê; hệ thống hóa; phân loại; so sánh; xây dựng mô hình lí thuyết... để từ đó đưa ra một số nguyên tắc mới trong dạy tiếng Nga chuyên ngành Quân sự trong thời hiện đại.

4. Cơ sở lí thuyết và thực tiễn

4.1. Khái niệm chung về nguyên tắc và nguyên tắc dạy-học

Nguyên tắc là hệ thống những chuẩn mực, quy định có tác dụng chỉ đạo, định hướng suy nghĩ và hành động của con người. Theo “Từ điển tiếng Việt” của Viện Ngôn ngữ học (2004, tr.694), *nguyên tắc* - điều cơ bản định ra, nhất thiết phải tuân theo trong một loạt việc làm. Theo Từ điển mới về thuật ngữ và khái niệm giáo học pháp (lí thuyết và thực hành dạy tiếng), thuật ngữ *nguyên tắc (принцип)* bắt nguồn từ tiếng la tinh (*principium*) có nghĩa là *khởi nguyên, cơ sở* (Azimov và Schukin, 2009, tr.212). Cũng theo các tác giả, *nguyên tắc dạy-học* là phạm trù cơ bản của khoa học phương pháp (giáo học pháp), các nguyên tắc này cung cấp nhận thức về những yêu cầu nền tảng đối với quá trình dạy-học nói chung cũng như đối với các thành tố cấu thành của nó (mục tiêu, kiến thức, phương pháp, quá trình dạy-học). Do khoa học phương pháp dựa trên các luận điểm của những ngành khoa học cơ bản liên quan như tâm lí học, khoa học sư phạm (sư phạm học) và ngôn ngữ học để xây dựng hệ thống dạy-học ngoại ngữ không phải tiếng mẹ đẻ, nên có thể phân chia các nguyên tắc dạy-học thành bốn nhóm: nguyên tắc ngôn ngữ học, nguyên tắc tâm lí học, nguyên tắc khoa học giáo dục (nguyên tắc giáo học luận) và nguyên tắc khoa học phương pháp (nguyên tắc giáo học pháp). Tất cả các nguyên tắc trong những nhóm này đều có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, tạo thành một hệ thống thống nhất nhằm đảm bảo đạt được mục tiêu dạy-học đã đặt ra (Schukin, 2006, tr.148; Azimov và Schukin, 2009, tr.220).

Trong phương pháp dạy-học hiện đại, các nhà giáo học pháp ngoại ngữ xác lập một hệ thống phân cấp nhất định của các nguyên tắc dạy-học. Hệ thống này bao gồm ba cấp độ: cấp thứ nhất bao hàm những *nguyên tắc định hướng phương pháp nhận thức chung*; cấp thứ hai là hệ thống các *nguyên tắc giáo học luận* (các nguyên tắc dạy-học chung cho mọi môn học); và cấp thứ ba là các *nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ* (trong đó có nguyên tắc chung, nguyên tắc riêng và nguyên tắc chuyên biệt (Đặng Ngọc Đức, Đỗ Đình Tổng và Phạm Phương Liên, 2015, tr.25-26). Như vậy, hệ thống phân cấp các nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ có thể trình bày tóm tắt qua sơ đồ sau:

4.2. Các nguyên tắc giáo học luận

Theo các nhà giáo học pháp (Đặng Ngọc Đức, Đỗ Đình Tổng và Phạm Phương Liên, 2015, tr.26-31), các *nguyên tắc giáo học luận* bao gồm các nguyên tắc như: 1) Nguyên tắc đảm bảo tính giáo dục; 2) Nguyên tắc đảm bảo tính khoa học; 3) Nguyên tắc đảm bảo kết hợp lí luận với thực hành; 4) Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống và thống nhất; 5) Nguyên tắc đảm bảo tính ý thức; 6) Nguyên tắc đảm bảo tính trực quan; 7) Nguyên tắc đảm bảo tính bền vững của tri thức, kĩ năng, kĩ xảo nắm được; 8) Nguyên tắc đảm bảo tính vừa sức; 9) Nguyên tắc tính đến những đặc điểm riêng của người học. Các *nguyên tắc giáo học luận* liên hệ chặt chẽ với nhau và được áp dụng cho tất cả các môn học. Điều đó đòi hỏi phải nghiên cứu chúng trong hệ thống giáo học luận. Vì các nguyên tắc giáo học luận chi phối quá trình dạy-học tất cả các môn học trong nhà trường nên nhiều người đã sai lầm khi khẳng định, trong quá trình dạy-học ngoại ngữ chỉ cần thực hiện các nguyên tắc chung của giáo học luận là đủ. Thực ra, việc dạy học ngoại ngữ là một quá trình đặc thù. Cho nên, khi vận dụng các nguyên tắc chung của giáo học luận vào quá trình dạy-học ngoại ngữ, giáo viên cần có những bổ sung, điều chỉnh cần thiết cho phù với các đặc điểm của môn học ngoại ngữ.

4.3. Các nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ

Các nhà nghiên cứu phân biệt ba loại nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ: *Nguyên tắc chung, nguyên tắc riêng và nguyên tắc chuyên biệt*.

- *Nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chung*: là những nguyên tắc mang tính khái quát cao và có ảnh hưởng quyết định đến toàn bộ quá trình dạy-học ngoại ngữ. Những nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chung được các nhà nghiên cứu và giáo viên ngoại ngữ đặc biệt quan tâm là: 1) Nguyên tắc đảm bảo tính thực hành giao tiếp của quá trình dạy-học ngoại ngữ; 2) Nguyên tắc tính đến đặc điểm tiếng mẹ đẻ của học sinh; 3) Nguyên tắc đảm bảo vai trò chủ đạo của luyện tập và thực hành ngoại ngữ.

- *Nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ riêng*: là những nguyên tắc có tác dụng hẹp hơn nhằm cụ thể hoá nội dung các nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chung vào môn ngoại ngữ cụ thể (ví dụ: tiếng Nga, tiếng Anh,...). Những nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ riêng được vận dụng trong quá trình dạy-học ngoại ngữ là: 1) Nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ trên cơ sở hành động lời nói; 2) Nguyên tắc đảm bảo kết hợp giữa luyện tập ngôn ngữ với thực hành lời nói; 3) Nguyên tắc đảm bảo dạy kết hợp bốn kĩ năng: nghe, nói, đọc, viết; 4) Nguyên tắc đảm bảo khẩu ngữ đi trước một bước trong quá trình dạy-học; 5) Nguyên tắc biểu đạt gần đúng của hoạt động học tập ngoại ngữ; 6) Nguyên tắc tăng cường ở giai đoạn đầu.

- *Nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chuyên biệt (chuyên sâu)*: Trong các tài liệu giáo học pháp ngoại ngữ, những nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chỉ vận dụng để dạy-học từng mặt của ngôn ngữ, từng dạng hoạt động lời nói hoặc dạy ngôn ngữ một chuyên ngành hẹp nào đó được gọi là *nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ chuyên biệt (chuyên sâu)*,... Ví dụ, nguyên tắc dạy-học ngữ âm, từ vựng, ngữ pháp,

nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự,... Ngoài ra, những nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ trong những điều kiện đặc biệt cũng gọi là nguyên tắc giáo học pháp chuyên biệt. Ví dụ, nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ cho học sinh các dân tộc ít người,...

4.3. Đặc điểm dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự

4.3.1. Tiếng Nga chuyên ngành quân sự là môn học đặc biệt

Môn học Tiếng Nga chuyên ngành quân sự cũng có đặc điểm chung giống các môn văn hóa khác như: cùng có mục đích là góp phần hình thành những phẩm chất đạo đức con người mới xã hội chủ nghĩa, góp phần nâng cao trình độ văn hóa chung và trang bị một công cụ giao tiếp mới cho học viên.

Môn học Tiếng Nga chuyên ngành quân sự nói riêng, ngoại ngữ nói chung là một môn học đặc biệt. Tính đặc thù của môn học Tiếng Nga chuyên ngành quân sự thể hiện rõ, khi đối chiếu với các môn học khác. Trong hệ thống nhà trường Quân đội, dựa vào mục đích, nội dung và phương pháp dạy-học, các nhà giáo học pháp quân sự phân loại thành các nhóm: 1) *Các môn khoa học cơ bản* (Toán cao cấp, Vật lý đại cương, Hóa học đại cương, Công nghệ thông tin,...); 2) *Các môn kỹ thuật cơ sở* (Kỹ thuật điện - máy điện, Cơ kỹ thuật, Tay nghề cơ...); 3) *Các môn khoa học xã hội và nhân văn quân sự* (Lịch sử nghệ thuật quân sự, Đạo đức học, ...); 4) *Các môn quân sự chung và quân sự chuyên ngành* (Thể thao quân sự, Chiến thuật,...); 5) *Các môn học Ngoại ngữ và Tiếng Việt* (Tiếng Nga, Tiếng Anh, Tiếng Nga chuyên ngành quân sự,...). Các nhóm môn học 1, 2 và 3 trang bị tri thức khoa học tự nhiên và xã hội, phương pháp chủ yếu là *giảng giải, truyền đạt kiến thức*. Nhóm 4 có mục đích rèn luyện kỹ năng thực hành, phương pháp chủ yếu là *luyện tập thực hành*. Các môn học Ngoại ngữ và Tiếng Việt có mục đích chủ yếu giúp học viên nắm được ngôn ngữ như một phương tiện giao tiếp, mục đích dạy-học chủ yếu là thực hành lời nói, phương pháp chủ yếu là *luyện tập thực hành lời nói*.

Các môn học Ngoại ngữ và Tiếng Việt có nhiều điểm giống nhau, tuy nhiên trên thực tế thì tiếng Nga chuyên ngành quân sự khác với tiếng Việt những điểm chủ yếu sau đây: 1) Mâu thuẫn giữa trình độ tiếng Nga chuyên ngành quân sự với trình độ tư duy của học viên; 2) Ảnh hưởng của kinh nghiệm nắm tiếng mẹ đẻ; 3) Tiếng Nga chuyên ngành quân sự hình thành ngoài môi trường tự nhiên.

4.3.2. Mục đích và yêu cầu của bộ môn Tiếng Nga chuyên ngành quân sự

Cũng là một môn Ngoại ngữ, môn học Tiếng Nga chuyên ngành quân sự mục đích trang bị công cụ giao tiếp chuyên ngành quân sự là chủ yếu nhất, bao trùm nhất, có nghĩa là giúp học viên nắm được tiếng Nga chuyên ngành quân sự như một phương tiện giao tiếp. Hiện tại, trong hệ thống nhà trường Quân đội các đối tượng học viên chuyên ngành liên quan đến vũ khí, khí tài, trang thiết bị xuất từ Liên Xô và Nga đều học tiếng Nga. Hiện nay, khung chương trình tiếng Nga trong hệ thống nhà trường Quân đội được chia thành 2 phần: *phần tiếng Nga cơ bản* và *tiếng Nga chuyên ngành quân sự*, các học viên được học phần tiếng Nga cơ bản trước, sau đó bước vào học tiếng Nga chuyên ngành quân sự. Phần tiếng Nga cơ bản với mục tiêu trang bị cho người học những kiến thức cơ bản về ngữ âm, từ vựng và ngữ pháp, hình thành các kỹ năng, đáp ứng nhu cầu giao tiếp cơ bản, sau khi kết thúc đạt bậc 3/6 theo khung năng lực ngoại ngữ Việt Nam. Phần tiếng Nga chuyên ngành quân sự với mục tiêu hình thành và phát triển năng lực giao tiếp tiếng Nga chuyên ngành quân sự với tất cả các kỹ năng hoạt động lời nói: nghe - nói - đọc - viết và dịch. Đảm bảo sau khi tốt nghiệp học viên có thể quản lý, khai thác, sử dụng vũ khí, khí tài, trang thiết bị và tiếp tục nghiên cứu sâu hơn lĩnh vực chuyên môn quân sự mà không cần phiên dịch.

4.3.3. Đặc điểm người học

Học viên trong hệ thống nhà trường Quân đội đã được tuyển chọn về sức khỏe và trình độ, điều kiện ăn, ở tập trung, được giáo dục, rèn luyện nên có ý thức tổ chức kỷ luật tốt, có bản lĩnh chính trị vững vàng, có động cơ học tập và rèn luyện tốt, có tinh thần khắc phục khó khăn hoàn thành mọi nhiệm vụ,... Tuy nhiên, tuyệt đại đa số các học viên đều học tiếng Anh ở phổ thông, vì vậy khi bước vào học tập tiếng Nga từ con số “không”, trong khi đó tuổi đời học viên giai đoạn học tiếng Nga chuyên ngành quân sự trung bình từ 18 đến 23, điều này gây không ít khó khăn trong quá trình dạy-học tiếng Nga nói chung và tiếng Nga chuyên ngành quân sự nói riêng.

5. Kết quả nghiên cứu

5.1. Nguyên tắc dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự là nguyên tắc chuyên biệt

Trong nghiên cứu này, từ việc phân tích các tư liệu, dữ liệu về lí luận và thực tiễn liên quan, chúng tôi coi nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự là nguyên tắc giáo học pháp chuyên biệt, được coi là một thuật ngữ để chỉ những luận điểm cơ bản nhất của phương pháp dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, và là một cơ sở để đảm bảo cho quá trình dạy-học luôn đi đúng quỹ đạo do yêu cầu về mục đích và nội dung quy định. Do đó khi xây dựng những nguyên tắc còn lại liên quan tới dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự cần vận dụng linh hoạt và sáng tạo các nguyên tắc giáo học luận, các nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ (chung và riêng) vào điều kiện cụ thể để giải quyết vấn đề. “Các trường phái phương pháp không phải là những hệ thống kín, cố định, bất biến, ngược lại trong quá trình phát triển và hoàn thiện mỗi trường phái có thể tăng thêm hoặc giảm bớt các nguyên tắc, có thể thay đổi vị trí các nguyên tắc, đồng thời cũng có thể tiếp nhận một vài nguyên tắc của trường phái khác để bổ sung cho mình” (Bùi Hiền, 1999, tr.11). Từ đó, theo chúng tôi, để nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong nhà trường Quân đội hiện nay có thể sử dụng những nguyên tắc cơ bản sau đây:

5.2. Nguyên tắc tuân thủ mục tiêu dạy-học/môn học (Принцип учёта особенностей целей обучения)

Trong quá trình dạy-học ngoại ngữ chuyên ngành, mục tiêu môn học đóng vai trò định hướng toàn bộ nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động dạy-học. Đối với môn tiếng Nga chuyên ngành quân sự, việc tuân thủ mục tiêu dạy-học càng trở nên đặc biệt quan trọng nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo sĩ quan, kĩ sư tương lai.

Nguyên tắc có tính đến đặc điểm mục tiêu dạy-học là một trong những nguyên tắc quan trọng nhất. Kết quả cuối cùng của việc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự là đạt được đầy đủ yêu cầu đặt ra đối với môn học. Cụ thể, môn học này hướng tới ba mục tiêu cơ bản: 1) Thực hành giao tiếp chuyên môn quân sự bằng tiếng Nga, bao gồm các kĩ năng nghe, nói, đọc, viết và dịch; 2) Nâng cao trình độ chuyên môn trong quản lí, khai thác và sử dụng vũ khí, khí tài Nga; 3) Bồi dưỡng phẩm chất đạo đức cho học viên.

Cả ba mục tiêu trên đều có mối quan hệ mật thiết với nhau, cùng hướng tới mục tiêu tổng thể của nhà trường. Tuy nhiên, do đặc thù của bộ môn, mục tiêu thực hành giao tiếp chuyên môn quân sự bằng tiếng Nga được xác định là trọng tâm cơ bản. Hai mục tiêu còn lại cần được tích hợp, phát triển trong quá trình thực hiện mục tiêu thứ nhất, thông qua các hoạt động dạy-học và thực hành giao tiếp chuyên ngành.

Do đó, trong quá trình dạy-học, giảng viên cần luôn bám sát mục tiêu môn học, lựa chọn và áp dụng các phương pháp dạy-học hiệu quả nhất, đảm bảo tính thống nhất giữa mục tiêu, nội dung và phương pháp.

Như vậy, việc quán triệt nguyên tắc tuân thủ mục tiêu dạy-học trong giảng dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự không chỉ đảm bảo tính định hướng và hiệu quả cao cho quá trình đào tạo, mà còn góp phần trực tiếp vào việc hình thành phẩm chất, năng lực chuyên môn và bản lĩnh quân nhân cho học viên trong môi trường đào tạo hiện đại.

5.3. Nguyên tắc chú trọng đến đặc điểm người học

Trong giáo học pháp, nghiên cứu đặc điểm người học là điều kiện tiên quyết để xây dựng hoạt động dạy-học hiệu quả, đặc biệt trong môn tiếng Nga chuyên ngành quân sự. Việc quán triệt nguyên tắc này đảm bảo sự lựa chọn hợp lí nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức dạy-học, phù hợp với đặc thù của đối tượng học sinh. Theo Azimov và Schukin (2009), giáo học pháp nghiên cứu ba thành tố cơ bản có mối liên hệ chặt chẽ với nhau: 1) Hoạt động tổ chức dạy-học môn học; 2) Hoạt động dạy của giáo viên; 3) Hoạt động học của học sinh. Như vậy, việc dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự không thể tách rời nhiệm vụ nghiên cứu đặc điểm của đối tượng học viên.

Trong bối cảnh dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, giảng viên cần tính đến những đặc điểm nổi bật của học viên như: tâm lí lứa tuổi, điều kiện ăn ở tập trung, ý thức tổ chức kỉ luật cao và thể

lực tốt. Những yếu tố này cho phép tổ chức hiệu quả các hình thức học tập ngoại khóa như câu lạc bộ tiếng Nga, các hoạt động thực hành ngôn ngữ ngoài lớp học nhằm tăng cường môi trường giao tiếp tiếng Nga chuyên ngành. Đồng thời, nguyên tắc này cũng đòi hỏi giảng viên phải chú trọng đến đặc điểm cá nhân của từng học viên. Việc phát hiện và hỗ trợ học viên yếu kém, đồng thời phát huy vai trò tích cực của học viên khá giỏi trong các hoạt động học tập chung, góp phần nâng cao hiệu quả dạy-học và thúc đẩy sự tiến bộ đồng đều trong tập thể.

Như vậy, việc vận dụng nguyên tắc chú trọng đến đặc điểm người học trong dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự không chỉ giúp nâng cao chất lượng đào tạo mà còn góp phần phát triển toàn diện kỹ năng nghề nghiệp và phẩm chất quân nhân cho học viên trong môi trường đào tạo hiện đại.

5.4. Nguyên tắc chú trọng tới ngôn ngữ chuyên ngành được dạy-học

Trong quá trình dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, việc chú trọng tới đặc thù ngôn ngữ chuyên ngành đóng vai trò quyết định đối với hiệu quả hình thành năng lực giao tiếp tiếng Nga chuyên ngành của học viên. Nguyên tắc này đòi hỏi giảng viên phải nhận thức đầy đủ về những khác biệt trong nội dung và phương pháp giảng dạy so với các môn học khác.

Tiếng Nga chuyên ngành quân sự là một môn học đặc biệt, có nội dung và phương pháp dạy-học khác so với tiếng Nga cơ bản và tiếng Việt. Một trong những mâu thuẫn cơ bản là sự chênh lệch giữa trình độ tiếng Nga chuyên ngành của học viên với trình độ tư duy chuyên môn, đòi hỏi nhiệm vụ dạy-học phải nhanh chóng rút ngắn và tiến tới xóa bỏ khoảng cách này. Bên cạnh đó, kinh nghiệm nắm tiếng mẹ đẻ cũng ảnh hưởng lớn đến việc tiếp thu tiếng Nga. Do sự khác biệt sâu sắc giữa tiếng Việt và tiếng Nga - một ngôn ngữ biến hình với hệ thống giống, số và cách phức tạp - kinh nghiệm tiếng mẹ đẻ đôi khi trở thành yếu tố cản trở. Bùi Hiền (1999, tr.29) đã nhấn mạnh rằng: *“...kinh nghiệm tiếng mẹ đẻ lại có ảnh hưởng tiêu cực ở chỗ nó cản trở, kìm hãm việc nắm tiếng nước ngoài vì tính bảo thủ của kinh nghiệm ngôn ngữ, làm cho người học duy trì lâu dài thói quen trong cách phát âm, sử dụng từ ngữ, ngữ pháp đặc trưng của tiếng mẹ đẻ và thường đem áp đặt thói quen ấy cho tiếng nước ngoài...”*.

Để khắc phục vấn đề này, trong quá trình dạy-học, giảng viên cần định hướng học viên tư duy theo cách của người bản ngữ. Đồng thời, do tiếng Nga chuyên ngành quân sự không được hình thành trong môi trường tự nhiên, giảng viên cần tích cực sử dụng tiếng Nga để điều khiển lớp học, đồng thời tận dụng sách báo, thiết bị kỹ thuật và tổ chức hoạt động ngoại khóa nhằm tạo dựng môi trường tiếng Nga phong phú và tự nhiên nhất có thể.

Về mặt nội dung, nếu như tiếng Nga cơ bản tập trung vào giao tiếp sinh hoạt thông thường, thì tiếng Nga chuyên ngành quân sự chủ yếu xoay quanh các chủ đề về binh khí, chiến thuật, xạ kích, công tác chiến đấu, với sự xuất hiện dày đặc của thuật ngữ quân sự và từ viết tắt. Văn phong chủ yếu là khoa học-kỹ thuật, đòi hỏi người học phải nắm được các cấu trúc ngữ pháp phức tạp như tính động từ, cấu trúc bị động,... Do đó, quá trình dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa giảng viên chuyên ngành và giảng viên tiếng Nga, đồng thời tăng cường hoạt động tiếp xúc thực tế với vũ khí, khí tài và trang thiết bị quân sự.

Như vậy, việc quán triệt nguyên tắc chú trọng tới ngôn ngữ chuyên ngành trong dạy-học tiếng Nga quân sự là điều kiện tiên quyết để đảm bảo tính chuyên nghiệp, chính xác và hiệu quả thực tiễn trong đào tạo cán bộ quân sự hiện đại.

5.5. Nguyên tắc luôn tính đến điều kiện dạy-học hiện có

Trong giáo học pháp, điều kiện dạy-học hiện có là yếu tố then chốt ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả của quá trình đào tạo ngoại ngữ chuyên ngành. Việc tính đến điều kiện cụ thể cho phép tổ chức hoạt động dạy-học phù hợp, tối ưu hóa nguồn lực và đảm bảo mục tiêu đào tạo.

Điều kiện dạy-học trong giáo học pháp ngoại ngữ chủ yếu đề cập đến phương tiện dạy-học (PTDH). PTDH ngoại ngữ (средства обучения) là tổng hợp các tài liệu, giáo trình, sách giáo khoa, đồ dùng và thiết bị kỹ thuật dạy-học. Theo Bùi Hiền (1999), trong số các phương tiện kể trên, sách giáo khoa đóng vai trò quan trọng nhất và không thể thiếu trong quá trình dạy-học. Trong giáo học pháp ngoại ngữ, thuật ngữ phương tiện còn chỉ các dạng hoạt động lời nói (nghe, nói, đọc, viết) được dùng

để luyện tập nhằm hình thành kỹ xảo và kỹ năng giao tiếp bằng tiếng nước ngoài (Bùi Hiền, 1999, tr.12). Ngô Minh Oanh (2011) nhấn mạnh rằng PTDH, trong đó có thiết bị dạy-học, có chức năng khởi động, dẫn chuyện và làm tăng hiệu quả tác động của người thầy đến học sinh (Ngô Minh Oanh, 2011, tr.11).

Các PTDH góp phần tích cực vào việc điều chỉnh và liên kết hoạt động dạy của giáo viên và hoạt động học của học sinh, qua đó giải quyết các nhiệm vụ cụ thể nhằm đạt được mục đích đã đề ra trong một khoảng thời gian hợp lý với công sức bỏ ra ít nhất. Chức năng chủ yếu của PTDH là tối ưu hóa quá trình dạy-học và tạo môi trường ngôn ngữ phong phú.

Trong dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự, PTDH đặc biệt quan trọng vì giúp học viên hình dung cụ thể về vũ khí, khí tài, trang thiết bị quân sự. Ví dụ, PTDH cho phép tạo ra vật quy chiếu để giải thích từ mới, chi tiết bên trong, hoặc sơ đồ nguyên lý hoạt động phức tạp của vũ khí, khí tài. Hiện nay, hệ thống nhà trường quân đội đã được trang bị khá đầy đủ các phương tiện như máy tính, máy chiếu đa phương tiện, loa,...

Để phát huy tối đa ưu thế của PTDH trong dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự, giảng viên cần không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, kỹ năng sử dụng thiết bị kỹ thuật, đồng thời phát huy sự nhạy bén và sáng tạo trong quá trình giảng dạy. Ngoài ra, việc biên soạn các giáo trình tiếng Nga chuyên ngành quân sự chất lượng cao, bám sát vũ khí, khí tài, trang thiết bị hiện có cũng là yêu cầu cấp thiết.

Như vậy, nguyên tắc tính đến điều kiện dạy-học hiện có giữ vai trò nền tảng trong việc đảm bảo chất lượng dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, góp phần nâng cao hiệu quả đào tạo sĩ quan, kỹ sư quân sự trong thời hiện đại.

5.6. Nguyên tắc tuân thủ những yêu cầu giáo học pháp đối với môn học

Theo nhà giáo học pháp nổi tiếng người Nga Belyaev, không có phương pháp tốt sẽ không thể có người thầy giỏi (Без хорошего метода не может быть хорошего учителя) (Belyaev, 1965, tr.79). Thuật ngữ phương pháp bắt nguồn từ tiếng Hy Lạp (methodos) có nghĩa là con đường để đạt mục đích. Theo đó, phương pháp dạy-học (PPDH) là con đường để đạt mục đích dạy-học. Từ điển tiếng Việt của Viện Ngôn ngữ học Việt Nam giải thích khái niệm *phương pháp* với hai nghĩa: 1) *Cách nhận thức, nghiên cứu hiện tượng của tự nhiên và đời sống xã hội*; 2) *Hệ thống các cách sử dụng để tiến hành một hoạt động nào đó* (Từ điển tiếng Việt, 2004, tr.793). Thuật ngữ phương pháp dạy-học trong giáo học pháp ngoại ngữ được dùng với hai nghĩa: với nghĩa rộng dùng để chỉ một chiến lược, một định hướng dạy-học mang tính nguyên tắc và với nghĩa hẹp dùng để chỉ một phương thức, một thủ thuật dạy-học cụ thể (được xác định theo các loại hình hoạt động của người dạy và người học).

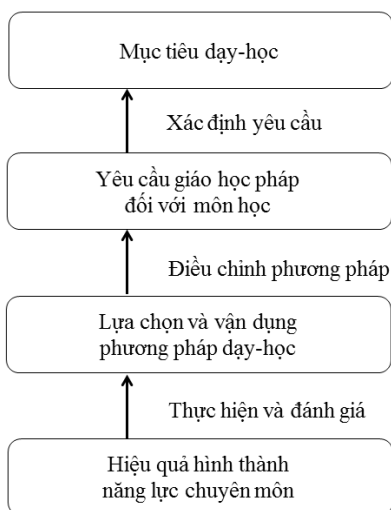
Thực tế cho thấy, phương pháp dạy của giáo viên và phương pháp học của học sinh ở trên lớp luôn luôn có quan hệ qua lại và tác động lẫn nhau tạo nên hai nhóm phương pháp đối lập trong sự thống nhất nhằm đạt tới mục đích chung của quá trình dạy-học. Trong hoạt động dạy và hoạt động học ngoại ngữ có các phương pháp chủ yếu sau đây:

Phương pháp hoạt động của giáo viên	Phương pháp hoạt động của học sinh
- Giới thiệu ngữ liệu mới (cho xem, cho nghe,...)	- Làm quen với ngữ liệu mới
- Giảng giải, thuyết trình	- Nghe, suy nghĩ, tiếp nhận kiến thức mới
- Tổ chức luyện tập	- Luyện tập theo hướng dẫn của giáo viên
- Tổ chức thực hành	- Thực hành dưới sự giám sát của giáo viên
- Chữa lỗi sai của học sinh	- Tự chữa lỗi sai theo hướng dẫn của giáo viên

Như vậy, từ những phân tích về đặc điểm của môn học và các phương pháp dạy và học ở trên, có thể khẳng định rằng: trong quá trình dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự, việc tuân thủ những yêu cầu giáo học pháp là một nguyên tắc tất yếu. Điều này đòi hỏi giảng viên phải lựa chọn và vận dụng các phương pháp dạy-học phù hợp, đảm bảo: 1) định hướng rõ ràng mục đích dạy-học; 2) sự thống nhất hữu cơ giữa phương pháp dạy và phương pháp học; 3) sự kết hợp giữa chức năng đào tạo và chức năng giáo dục; 4) sự phù hợp giữa logic nội dung dạy-học và logic tâm lý nhận thức của người

học; 5) sự thống nhất giữa mặt khách quan và mặt chủ quan của quá trình nhận thức; 6) sự gắn kết giữa cách thức hành động và phương tiện dạy-học.

Nguyên tắc này không chỉ đảm bảo cho hoạt động dạy-học diễn ra một cách khoa học, hợp lí, mà còn quyết định hiệu quả hình thành năng lực giao tiếp tiếng Nga chuyên ngành quân sự cho người học trong điều kiện thực tiễn hiện đại. Việc vi phạm hoặc coi nhẹ nguyên tắc tuân thủ yêu cầu giáo học pháp có thể dẫn đến sự rối loạn về phương pháp, giảm sút tính hiệu quả và mục tiêu dạy-học khó có thể đạt được. Dưới đây là sơ đồ trực quan minh họa cho tiến trình:

5.7 Nguyên tắc tính tới sự đảm bảo cơ sở vật chất (kỹ thuật) tại địa điểm dạy-học

Cơ sở vật chất kỹ thuật đóng vai trò nền tảng trong việc bảo đảm tính hiệu quả và hiện đại hóa quá trình dạy-học ngoại ngữ chuyên ngành. Việc tính đến các yếu tố kỹ thuật tại địa điểm dạy-học là nguyên tắc quan trọng nhằm hỗ trợ tối ưu cho quá trình giảng dạy và học tập.

Một tổ hợp tài liệu dạy-học tối thiểu bao gồm ba thành tố cơ bản: sách giáo khoa, sách hướng dẫn dành cho giáo viên và các phương tiện kỹ thuật kèm theo. Các phương tiện kỹ thuật phục vụ dạy-học bao gồm: máy ghi âm, máy ghi hình, các thiết bị tái tạo âm thanh, các phương tiện chiếu hình và các thiết bị hỗ trợ dạy-học bằng máy tính.

Nguyên tắc tính tới sự đảm bảo cơ sở vật chất kỹ thuật tại địa điểm dạy-học đòi hỏi thực hiện các yêu cầu sau:

Thứ nhất, phải cung cấp đầy đủ số lượng và đảm bảo chất lượng các phương tiện kỹ thuật phục vụ dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự.

Thứ hai, cần bảo đảm tính đồng bộ và tương thích giữa các thiết bị kỹ thuật, ví dụ như sự tương thích giữa phần cứng và phần mềm của máy tính, giữa máy tính và máy chiếu đa phương tiện.

Thứ ba, các phương tiện kỹ thuật phải có đặc điểm đơn giản, dễ điều khiển, chắc chắn, kích thước và khối lượng phù hợp, đảm bảo độ chính xác, dễ vận chuyển, bảo quản và sử dụng, đồng thời phải đáp ứng yêu cầu về độ bền và an toàn trong quá trình vận hành.

Thứ tư, các phương tiện kỹ thuật phải được cập nhật hiện đại, phù hợp với sự tiến bộ không ngừng của công nghệ thông tin nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp dạy-học.

Như vậy, việc tuân thủ nguyên tắc tính tới sự đảm bảo cơ sở vật chất kỹ thuật tại địa điểm dạy-học là điều kiện tiên quyết để tối ưu hóa quá trình dạy-học tiếng Nga chuyên ngành quân sự, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo sĩ quan, kỹ sư quân sự trong bối cảnh hiện đại hóa toàn diện hiện nay.

5.8 Nguyên tắc lưu ý tới hình thức tổ chức dạy-học

Hình thức tổ chức dạy-học đóng vai trò then chốt trong việc hiện thực hóa mục tiêu và phương pháp dạy-học ngoại ngữ chuyên ngành. Việc lựa chọn hình thức tổ chức phù hợp giúp tối ưu hóa quá trình giảng dạy và phát huy hiệu quả tiếp thu của người học.

Hình thức tổ chức dạy-học (HTTCDH) là những mô hình lớn trong hoạt động dạy-học, được tổ chức theo các cấu trúc xác định nhằm thực hiện những nhiệm vụ giáo dục cụ thể. HTTCDH là hình thức bên ngoài của phương pháp dạy-học và được coi là các hình thức dạy-học cơ bản.

Trong giáo dục đại học, các hình thức tổ chức dạy-học phổ biến bao gồm: *bài học thực hành trên lớp (thực hành ngôn ngữ), bài học thực hành ngoại khóa, bài học trong phòng thí nghiệm (phòng chuyên dùng ngoại ngữ), bài giảng, xêmina, tư vấn, hội thảo, kiểm tra, thi, phỏng vấn, luyện tập, thực tập, dạy-học theo dự án, bài tập nghiên cứu,...*

Bên cạnh đó, các hình thức xã hội hay hình thức hợp tác trong dạy-học đóng vai trò quan trọng trong việc cấu trúc mối quan hệ và giao tiếp giữa giáo viên và học sinh. Các hình thức xã hội bao gồm: dạy-học toàn lớp, dạy-học nhóm, dạy-học nhóm đôi, và dạy-học cá thể. Theo Schukin (2003, tr.256), trong lớp học ngoại ngữ, tồn tại các hình thức tổ chức dạy-học trực tiếp và gián tiếp, phản ánh mức độ giao tiếp giữa các thành viên tham gia.

Tóm lại, có nhiều hình thức tổ chức dạy-học, mỗi hình thức đều có ưu điểm và hạn chế riêng. Trong quá trình dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự, tùy thuộc vào mục tiêu, nội dung bài học và điều kiện cụ thể, giảng viên cần lựa chọn hoặc phối hợp linh hoạt các hình thức tổ chức để đạt hiệu quả cao nhất.

Việc lựa chọn và vận dụng hợp lý các hình thức tổ chức dạy-học là nhân tố quyết định trong việc nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Nga chuyên ngành quân sự, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của công tác giáo dục đào tạo quân đội trong thời kỳ hiện đại.

6. Kết luận

Những nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự trong thời hiện đại là những cơ sở giáo dục pháp quan trọng, đóng vai trò tiền đề lý luận, định hướng lý thuyết và chỉ đạo thực tiễn cho toàn bộ quá trình dạy-học. Thiếu các nguyên tắc dạy-học, sẽ không thể xây dựng được những phương pháp dạy-học hiệu quả và khoa học. Các nguyên tắc đã trình bày có mối liên hệ chặt chẽ với nhau, đồng thời được vận dụng linh hoạt trong quá trình dạy-học tiếng Nga ở các chuyên ngành quân sự hẹp hơn như: *tiếng Nga chuyên ngành tên lửa, tiếng Nga chuyên ngành máy bay động cơ, tiếng Nga chuyên ngành tàu ngầm,...* trong hệ thống các nhà trường Quân đội.

Giảng viên dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự, một mặt, cần nắm vững hệ thống các nguyên tắc giáo dục luận, nguyên tắc dạy-học ngoại ngữ (cả chung và riêng) và các nguyên tắc đặc thù của tiếng Nga chuyên ngành quân sự; mặt khác, cần biết vận dụng chúng một cách sáng tạo, linh hoạt để giải quyết các vấn đề cụ thể trong môn học mình đảm nhiệm. Việc xác lập và áp dụng đúng đắn hệ thống nguyên tắc dạy-học là điều kiện tiên quyết nhằm đảm bảo tính khoa học, tính mục tiêu và tính hiệu quả của toàn bộ quá trình đào tạo.

Bên cạnh đó, để giúp học viên quân sự học tập hiệu quả môn tiếng Nga chuyên ngành, giảng viên cần định hướng cho học viên nhận thức rõ vai trò, tầm quan trọng của tiếng Nga chuyên ngành đối với nhiệm vụ công tác tương lai; đồng thời, thông qua việc đổi mới nội dung, phương pháp và tiến trình dạy-học, cần khơi gợi nhu cầu học tập, nuôi dưỡng tình yêu đối với nước Nga, văn hóa Nga, niềm tự hào về khí tài quân sự hiện đại, tình yêu vũ khí, khí tài “*yêu súng như con*”, từ đó tạo cảm hứng và động lực mạnh mẽ cho việc học tập tiếng Nga chuyên ngành.

Xây dựng và vận dụng đúng đắn hệ thống nguyên tắc dạy tiếng Nga chuyên ngành quân sự chính là chìa khóa đảm bảo sự thành công trong quá trình đào tạo những sĩ quan, kỹ sư quân đội hiện đại, bản lĩnh, có năng lực chuyên môn và tinh thần sẵn sàng hội nhập quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt

1. Bùi Hiền (1999), *Phương pháp hiện đại dạy - học ngoại ngữ*. Hà Nội: Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
2. Đặng Vũ Hoạt, Hà Thị Đức (2004), *Lí luận dạy-học đại học*. Hà Nội: Nxb Đại học sư phạm.

3. Ngô Minh Oanh (2011), “Thiết bị dạy-học hiện đại dưới góc nhìn đổi mới nội dung và phương pháp dạy-học”, *Kỷ yếu hội thảo khoa học: Khai thác thiết bị dạy-học hiện đại phục vụ dạy-học ở trường phổ thông*, tr.9-13.
4. Nguyễn Quang Thuần (2017), *Lí luận và phương pháp dạy-học ngoại ngữ*. Hà Nội: Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
5. Thái Duy Tuyên (1998), *Những vấn đề cơ bản của giáo dục hiện đại*. Hà Nội: Nxb Giáo dục.
6. Viện Ngôn ngữ học (2004), *Từ điển tiếng Việt*. Hà Nội: Trung tâm Từ điển học.
7. Bộ Quốc phòng (2016), *Chỉ thị 89/CT-BQP “Về một số nhiệm vụ cấp bách nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống nhà trường Quân đội”*.

Tiếng Nga

8. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. [Azimov E. G., Schukin A. N.] (2009), Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) [Từ điển mới về thuật ngữ và khái niệm giáo học pháp (lí thuyết và thực hành dạy tiếng)]. М: Изд-во ИКАР.
9. Ангелина Н. С. [Angelina N. S.] (2020), Модель профессионально-ориентированного обучения иностранных военнослужащих русскому языку на основе коммуникативных технологий [Mô hình giảng dạy tiếng Nga theo định hướng chuyên ngành cho quân nhân nước ngoài trên cơ sở công nghệ truyền thông] // Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта (Науки об образовании), (7)185, Р. 372-378.
10. Бельтюкова Н. П. [Benchukova N. P.] (2012), Формирование профессионально-ориентированной иноязычной коммуникативной компетенции у экономистов-бакалавров [Hình thành năng lực giao tiếp ngoại ngữ định hướng chuyên ngành cho cử nhân kinh tế] // Язык и культура (Науки об образовании).
11. Беляев Б. В. [Belyaev B. V.] (1965), Очерки по психологии обучения зарубежным языкам [Đại cương về Tâm lí học giảng dạy ngoại ngữ]. М: Просвещение.
12. Щукин А. Н. [Schukin A. N.] (2003), Методика преподавания русского языка как иностранного [Phương pháp dạy tiếng Nga như một ngoại ngữ]. М: Высшая школа.
13. Щукин А. Н. [Schukin A. N.] (2006), Обучение иностранным языкам: Теория и практика [Dạy-học ngoại ngữ: Lí luận và thực tiễn]. М: Филоматис.
14. Щукин, А. Н. [Schukin A. N.] (2012), Обучение речевому общению на русском языке как иностранном [Dạy giao tiếp lời nói tiếng Nga như một ngoại ngữ]. М: Изд-во Русский язык.
15. Данг Нгок Дык – Ответственный, До Динь Тонг, Фам Фыонг Лиен [Đặng Ngọc Đức, Đỗ Đình Tổng, Phạm Phương Liên] (2015), Теория обучения русскому языку как иностранному (GHP 1) [Lí luận dạy-học tiếng Nga như một ngoại ngữ (Giáo học pháp 1)]. Ханой: Кафедра методики, Факультет русского языка и русской культуры, Институт иностранных языков при ХГУ.
16. Данг Нгок Дык – Ответственный, До Динь Тонг, Фам Фыонг Лиен [Đặng Ngọc Đức, Đỗ Đình Tổng, Phạm Phương Liên] (2015), Методика обучения средствам и деятельности языкового общения (GHP 2) [Phương pháp dạy các phương tiện và hoạt động giao tiếp (Giáo học pháp 2)]. Ханой: Кафедра методики, Факультет русского языка и русской культуры, Институт иностранных языков при ХГУ.
17. Данг Нгок Дык – Ответственный, До Динь Тонг, Фам Фыонг Лиен [Đặng Ngọc Đức, Đỗ Đình Tổng, Phạm Phương Liên] (2015), Организация процесса обучения (GHP 3) [Tổ chức quá trình dạy-học (Giáo học pháp 3)]. Ханой: Кафедра методики, Факультет русского языка и русской культуры, Институт иностранных языков при ХГУ.

18. Học viện Phòng không - Không quân (2007), Tiếng Nga chuyên ngành Tên lửa. *Hà Nội: Xưởng in PK-KQ.*
19. Nguyễn Thị Thu Hương, Nguyễn Phú Tuấn, Nguyễn Duy Dũng, Nguyễn Thị Linh Chi, Đoàn Mỹ Linh, (2020), Tài liệu giảng dạy tiếng nga chuyên ngành cho đào tạo Kỹ sư hàng không, Tập 1 (Dùng cho đào tạo chuyên ngành Máy bay động cơ). *Hà Nội: Học viện Phòng không - Không quân.*

Some principles of teaching Russian for military purposes in the modern era

Abstract: In the methodology of teaching Russian, the principles governing the instruction of military-specialized Russian may be regarded as domain-specific didactic principles. These specialized principles ensure that the teaching and learning process of Russian for military purposes consistently aligns with the objectives and content of the training program, as well as with the standards and regulations set forth by the military sector. This article aims to provide an in-depth analysis of concepts related to the aforementioned issue, including didactic principles, general pedagogical principles, specific pedagogical principles, and domain-specific didactic principles. It also examines the characteristics of the Russian language subject for military purposes, defines the concept of principles for teaching military-specialized Russian within the current context of Vietnam, and, on that basis, clarifies both theoretical and practical aspects to propose several specialized principles for teaching Russian for military purposes in the modern era. This contributes to enhancing the effectiveness of teaching Russian for specialized fields in general and the military domain in particular.

Key words: principle; teaching methodology; teaching; Russian; military specialization.